

1924 2024

NIVON

100 jaar natuurvrienden

Perspectief Nivon 2030

Ed Smit, penningmeester Centraal Bestuur

Mail pm.cb@nivon.nl

November 2024

Nivon is een vereniging van actieve leden, die vanuit haar statuten een duidelijke politiek maatschappelijke doelstelling wil realiseren door activiteiten voor en door haar leden op het vlak van politiek culturele vorming, natuur- en milieueducatie, scholing en natuurrecreatie. Vanouds geven we dit vorm in het reizenwerk en de huizen (en kampeerterreinen), waarbij we op onze eigen manier leden en bezoekers de gelegenheid bieden een 'natuurvriendelijke', sobere vakantie te genieten. De lange afstandswandelpaden, die goeddeels door de inzet van het Nivon zijn ontwikkeld en in beheer genomen, vallen hier ook onder.

Daarnaast organiseren we nog altijd een groot aantal activiteiten, soms meer recreatief van aard, zoals bijv. zang en muziek, maar minstens zo vaak met een meer maatschappelijk doel, of aandacht voor milieu en duurzaamheid. Vanouds zijn scholing en ontwikkeling ook een belangrijk deel van deze activiteiten, en 'last but not least' hebben we aandacht voor de ontwikkeling van een nieuw bestuurlijk kader. Dat alles doen we 'op zijn Nivon's', dus georganiseerd en uitgevoerd door de leden zelf, en in alle gevallen met aandacht en voor onze maatschappelijke doelstellingen en aandacht voor wat tegenwoordig duurzaamheid heet. Dit concept staat nog steeds als een huis en daarmee zijn we nog altijd een van de grootste maatschappelijke ledenorganisaties in Nederland met inmiddels 32.000 leden en meer dan 3.000-4.000 actieve vrijwilligers.

Vanzelfsprekend zijn we de afgelopen 100 jaar ook veranderd. Velen van ons hebben de kans gekregen zich te ontwikkelen en zijn de klassieke arbeidersklasse ontgroeid. Het bestuurlijk kader is altijd al tamelijk op leeftijd en vooral 'wit' geweest. Weliswaar vernieuwt dit kader zich voortdurend,

Vier het jubileum met ons!
100jaar.nivon.nl

1924 2024

NIVON

100 jaar natuurvrienden

maar gemiddeld blijven we op ongeveer dezelfde leeftijd. Kennelijk is een actieve bestuurlijke rol binnen Nivon verbonden aan een zekere senioriteit.

Ook hebben we vele jaren gekend waar door subsidiering van het rijk veel mogelijk was, maar die is al jaren geleden verdwenen. We doen het weer helemaal zelf! Het aantal activiteiten is qua aard toenemend gericht op natuurrecreatie. Het gebruik van huizen en kampeerterreinen is groter dan ooit. Ook de reizen zitten meer dan vol en ook op het vlak van wandelen zijn er heel veel belangstellenden. Feit is alleen wel dat het aantal afdelingen in de afgelopen 30 jaar flink is gedaald. Hoewel er nog altijd zo'n vijftiental zeer actieve afdelingen zijn - enkelen met een eigen gebouw - is het historische aantal van 100 met federaties in Rotterdam en Amsterdam flink afgenomen.

Daartegenover staat dat ook de samenleving flink is veranderd. Zo is het oude Nederland in 30 jaar omgevormd naar een land met veel meer migratie. En daarmee is ook een nieuwe onderbetaalde arbeidersklasse ontstaan, die zeker bij Nivon hoort. Sociale media en internet vormen inmiddels het centrale communicatieplatform. De belangstelling voor alles wat Nivon doet, is sterk gegroeid, zeker na de Corona-jaren. En niet in de laatste plaats: de rechtse kabinetten Rutte en nu Wilders onderstrepen het belang van een nieuwe visie.

Voor alle NVH huizen en kampeerterreinen is in 2023 reeds de ambitie uitgesproken om in 2030 alle huizen helemaal 'verbeterd' te hebben. Dus, zonder achterstallig onderhoud, volledig duurzaam en waar nodig en mogelijk ook verbeterd. Dit heeft geleid tot een groot aantal bedrijfsplannen waarin de huizen en kampeerterreinen hun visie hebben verwoord en vertaald in meerjarige investeringsplannen. Dit gaat om forse bedragen, maar is het zeker waard. Het reizenwerk en wandelen hebben in hun plannen aangegeven blij te zijn met het succes en willen hierop voortborduren.

Vier het jubileum met ons!
100jaar.nivon.nl

1924 2024

NIVON

100 jaar natuurvrienden

Het jaarlijkse PiKa was altijd al een groot succes en is dit met zo'n 700-1000 bezoekers nog altijd. Het is een van de evenementen waarin grote groepen Nivon-leden kamperend samen komen. Ledenwerving en dus ook ledenbehoud is een blijft een speerpunt waar de komende jaren nog veel in geïnvesteerd moet en kan worden. Hierbij letten we goed op de werkdruk t.a.v. onze vrijwilligers.

Nivon wil en moet zoveel mogelijk aansluiten bij de huidige samenleving en daarmee een vereniging zijn voor en iedereen die onze doelstellingen onderschrijft. Communicatie met onze leden is hierbij van groot belang. Een al eerder geopperd idee is om de huidige, papieren Toorts volledig te vervangen door een digitale versie, die in een hogere frequentie digitaal wordt verspreid onder alle leden. Daarin kunnen dan ook veel actuelere berichten worden opgenomen dan nu het geval is. Facebook is ook zo'n medium wat al veel gebruikt wordt, maar wat verder uitgebouwd kan worden.

Een belangrijk punt is het aantrekken van nieuwe vrijwilligers/leden. Mensen van 'jong tot oud' die het interessant vinden actief te worden binnen Nivon. Vaak kan dit via vrijwilligersmarkten, of via aparte websites, of via lokale/regionale communicatie. Dit kan landelijk ondersteund worden met brochures of het beschikbaar stellen van financiële middelen.

Voor het traditionele afdelingswerk (politiek maatschappelijke activiteiten, activiteiten op het vlak van natuurbeheer en klimaat, ontwikkeling van ons kader, en samenwerking met andere verwante groepen', is al aangegeven dat dit met het afnemen van het aantal afdelingen langzaam maar zeker terugloopt. Dit zijn voor onze vereniging niettemin essentiële activiteiten. Daartegenover worden degelijke activiteiten inmiddels ook op diverse huizen en terreinen georganiseerd. Er bestaan een aantal aanverwante organisaties, die een aanbod hebben voor soortgelijke activiteiten. Het is gewenst dit ook landelijk te ondersteunen met expertise en financiële middelen.

Vier het jubileum met ons!
100jaar.nivon.nl

1924 2024

NIVON

100 jaar natuurvrienden

Afdelingen die erg actief zijn in het traditionele afdelingenwerk hebben veelal de beschikking over een eigen Nivon gebouw. Dit kunnen we verder ondersteunen met (landelijke) expertise en geld. Daarbij hoort dan ook dat we pogingen doen om nieuwe gebouwen te verwerven, waardoor Nivon – samen met andere gebruikers – de lokale platformfunctie vergroot.

Van oudsher was, behoudens de huizen en terreinen, Nivon georganiseerd rondom autonome afdelingen, federaties en gewesten, en werd op 3-jaarlijkse congressen het landelijk bestuur gevormd. Sinds 2000 heeft in bestuurlijke zin een samenvoeging plaatsgevonden met de voorheen aparte stichting Natuurvriendenhuizen, en valt ook dit deel onder dit regime. De congressen van toen zijn omgevormd tot vergaderingen van de “Nivonraad” welke twee keer per jaar plaatshebben. Hoewel afdelingen nog altijd naar rato van het aantal leden stemrecht hebben. In de Nivonraad, hebben sindsdien ook de huizen en terreinen zeggenschap. Het lijkt tijd hierin een volgende stap te zetten.

Inspraak en stemrecht zou in de toekomst kunnen gelden voor alle erkende Nivongroepen in een gelijke verhouding, ongeacht het aantal leden. Daarnaast is het – analoog aan aanverwante organisaties, en gebruik makend van moderne techniek – van belang dat toegang wordt geboden aan alle leden (livestreams?) en geëxperimenteerd wordt met nieuwe vormen van zeggenschap. Tevens is zo'n Nivonraad een ideale plaats om programmatisch meer invulling te geven aan de Nivon doelstellingen. Zo'n Nivonraad ‘nieuwe stijl’ is organisatorisch en financieel wellicht lastig twee keer per jaar te houden, maar is 1 keer per jaar zeker te overwegen. Een tweede Nivonraad kan zich dan beperken tot de meer huishoudelijke zaken (jaarrekening, statuten etc).

Met name de laatste jaren is Nivon in financieel opzicht weer in gezonde wateren gekomen. Zo zijn de resultaten flink verbeterd en zijn de ledenaantallen zijn (weer) flink toegenomen. Ook zijn oude geldleningen afgelost, waardoor Nivon weer volkomen schuldenvrij is (een toezegging aan een oude Nivonraad). Ook voor de komende jaren ziet het er vooralsnog goed uit.

Vier het jubileum met ons!
100jaar.nivon.nl

1924 2024

NIVON

100 jaar natuurvrienden

Indachtig bovenstaande meer algemene ontwikkelingen, gaat het erom deze ruimere financiële armslag ook ten goede te laten komen aan de doelstellingen van Nivon die vooral de leden ten goede komen.

Een eerste gedachte was deze geldmiddelen te gebruiken voor een heropbouw van het landelijk bureau. Een alternatieve oplossing doet zich echter aan: deze geldstroom met name in te zetten voor het verruimen van de financiële mogelijkheden van landelijke groepen en afdelingen/lokale groepen. Om toekomstige problemen te voorkomen is dan wel een nieuw financieel uitgangspunt vereist, dat voor iedereen gelijk is.

Deze zienswijze houdt het volgende in:

1. Alle groepen, die door het CB/Nivonraad worden erkend (landelijk opererende groepen, lokale groepen (bijv. rond een huis) maar ook afdelingen dienen jaarlijks een begroting in, met opgave van de activiteiten die men wil uitvoeren.
2. Analooq aan de huizen en terreinen, zijn de activiteiten zelf kostendekkend, maar deze groepen krijgen vanuit het centraal bestuur primair een vergoeding voor alle daarmee verboden organisatiekosten, zoals bestuurskosten, organisatiekosten, publiciteit etc. Daaronder kan ook vallen huurkosten van een gebouw of het onderhouden, beheren dan wel verwerven van eigen gebouwen.
3. Aanvullend kan het Centraal Bestuur besluiten een extra bijdrage te geven voor activiteiten die bijdragen aan de speerpunten van het beleid: bijvoorbeeld maatschappelijke politieke activiteiten, Rood en Groen, duurzaamheid, kadervorming en training etc.

Een onvermijdelijke randvoorwaarde bij deze benadering is wel dat deze begrotingscyclus onderdeel vormt van de landelijke administratie en als zodanig ook deel uitmaakt van de financiële verantwoording: jaarrekening, accountantscontrole, financiële commissie, Nivonraad etc.

Vier het jubileum met ons!
100jaar.nivon.nl

1924 2024

NIVON

100 jaar natuurvrienden

Veel meer dan de nu nog gangbare 'ledenafdracht' versterkt dit in forse mate de financiële armslag van de actieve afdelingen. Bovendien vallen hiermee ook een aantal vrij bureaucratische regels weg, zoals verplichte lokale ledenadministratie en verantwoording met een eigen kascommissie etc.

Vertegenwoordiging naar Nivonraden etc. verloopt dan via een min of meer gelijke afvaardiging per geleding (samen met de eerdergenoemde gedachte van directe betrokkenheid van alle leden.

Vier het jubileum met ons!
100jaar.nivon.nl